

6.11 Hudební výchova

6.11.1 Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Hudební výchova naplňuje výstupy ze vzdělávací oblasti Člověk a umění. Prostřednictvím vokálních, hudebně pohybových a poslechových činností má žák možnost aktivně vnímat hudbu a využívat ji jako prostředek ke komunikaci s okolním světem. Zmíněné hudební činnosti podporují žákovu osobnost a vedou ho k rozvoji hudebních dovedností – sluchových, rytmických, pěveckých, intonačních, instrumentálních, hudebně pohybových, hudebně tvořivých a poslechových. Prostřednictvím nich může žák uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém i sborovém zpěvu, dále instrumentální dovednosti při sborové hře a doprovodu písní, pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu umožněno interpretovat hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Předmět je vyučován od šestého do devátého ročníku v časové dotaci jedné hodiny týdně. Na 2. stupni se předmět obvykle vyučuje v učebně hudební výchovy.

Hudební výchova se při vokálních činnostech věnuje práci s hlasem, při čemž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu žáka. Při pohybových činnostech dochází ke snaze ztvárnit hudbu pomocí pohybu, tance a gest. Poslechové činnosti přináší žákům aktivní vnímání znějící hudby ve všech stylových žánrech a podobách, přičemž následně dochází k analýze a interpretaci hudebních ukázek. Při instrumentální činnosti se žáci věnují hře na hudební nástroje, produkci a reprodukci hudby.

6.11.2 Výchové a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k tomu, aby se naučili rozumět obecně používaným termínům hudební oblasti a aby je dovedli používat.
- Ukazujeme žákům, že přehled v oblasti umění a kultury jim umožní prožitky z těchto oborů lidské činnosti intenzivněji prožívat.
- Vedeme žáky k učení se prostřednictvím vlastní tvorby.
- Vedeme žáky k vnímání uměleckých slohů a díla v jejich historickém kontextu.

Kompetence k řešení problémů

- Vedeme žáky k tomu, aby při svém hodnocení umění postupovali uvážlivě, tak aby svůj názor byli schopni obhájit.
- Předkládáme žákům dostatečné množství estetických prožitků a tomu, aby si uvědomili, že různí lidé vnímají stejnou věc různě.
- Otevíráme před žáky možnosti volby vhodných hudebních vyjadřovacích prostředků.
- Vedeme žáky ke kritickému myšlení při posuzování uměleckého díla i vlastní tvorby.

Kompetence komunikativní

- Vedeme žáky k tomu, aby vnímali i mimojazykové vyjadřování a aby sami tuto komunikaci využívali.
- Ukazujeme žákům, že vyslechnout názor druhých lidí na společně prožitý estetický prožitek a vhodně na něho reagovat může být přínosem.
- Poskytujeme dětem dostatečný prostor k jejich vlastnímu kulturnímu, uměleckému projevu.

Kompetence sociální a personální

- Vysvětlujeme a společně upřesňujeme zásady chování na kulturních akcích.
- Předvádíme dětem na příkladech nezbytnost přebírání zkušeností druhých lidí pro vlastní zdokonalování.
- Na základě respektování názorů každého žáka posilujeme v dětech sebedůvěru.
- Poskytujeme prostor pro osobité hudební projevy žáků.

Kompetence občanské

- Vysvětlujeme žákům potřebu respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní a historické dědictví.
- Budujeme v dětech pozitivní postoj k umění, smysl pro kulturu a tvořivost.
- Vedeme žáky k tomu, aby se aktivně zapojovali do kulturního dění.
- Seznamujeme žáky s významnými hudebními díly a jejich autory.

Kompetence pracovní

- Objasňujeme žákům základní pravidla pro grafický záznam hudby jako vhodného prostředku pro dorozumívání.
- Představujeme hudbu jako jednu z volnočasových aktivit, jimiž člověk uvolňuje stres, jako pohybovou aktivitu pro člověka potřebnou, zpěv – blahodárny vliv na dýchání.

Kompetence digitální

- Umožňujeme žákům aktivně a smysluplně využívat elektronické hudební nástroje, digitální aplikace i dostupné programy jako nástroje pro vlastní tvůrčí počiny.
- Dáváme příležitost žákům zaznamenávat, snímat a přenášet i prezentovat hudbu a hudební zvukové projekty prostřednictvím digitálních technologií.
- Žáci mají možnost vyhledávat a sdílet inspirační zdroje uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům.

6.11.3 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

6. ročník

Téma	Učivo	Žák by (se/si) měl ...	průřezová témata, mezipředmětové vztahy a další poznámky
Vokální činnosti HV-9-1-01 HV-9-1-02	☐ Dechová cvičení, hlasový rozsah ☐ Správné nasazení a držení tónu Hlasová a artikulační cvičení Zpěv v jednohlasu i vícehlasu	- používá základy pěveckých dovedností dle svých dispozic; - je schopen samostatně provést hlasovou rozcvičku; - zpívá v kánonu, vícehlasé písni; - ☐ aktivně se zapojuje do hudebních her (ozvěna - otázka, odpověď);	OSV (osobnostní rozvoj – prolíná se celým studiem)
Instrumentální činnosti HV-9-1-01 HV-9-1-03	Vedený a improvizovaný doprovod k písni Hra podle zápisu	- využívá svých individuálních hudebních schopností k doprovodné hře na tělo, využívá jednoduché nástroje (Orffův instrumentář); - orientuje se v jednoduchém notovém zápisu	
Hudebně pohybové činnosti HV-9-1-01 HV-9-1-05	☐ Polka, valčík, waltz Rytmická cvičení Základní taktování	- vyjádří pohybem základní rytmy – 2/4, 3/4, 4/4 - zná základní kroky několika standardních tanců	MPV – Tv (řízený pohyb v rytmu, koordinace pohybu)
Poslechové činnosti HV-9-1-06	☐ Metrorytmické, tempové, dynamické prostředky ☐ Opera, muzikál, melodram a opereta Dělení hudebních nástrojů Druhy písní	- rozliší tóny s různou délkou, silou, barvou a výškou - rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků - ☐ pozná hudební formu jednoduché písně či skladby (písňová forma, rondo, variace)	MUL (Kulturní diference)

7. ročník

<i>Téma</i>	<i>Učivo</i>	<i>Žák by (se/si) měl ...</i>	<i>průřezová témata, mezipředmětové vztahy a další poznámky</i>
Vokální činnosti HV-9-1-01 HV-9-1-02	Kánon, lidový dvojhlas, vícehlasé písně a jejich jednoduchý rytmický doprovod Rozpoznat durovou a mollovou tóninu; Notový zápis vokální písně	<ul style="list-style-type: none"> - ☐ zpívá kánon, lidový dvojhlas, vícehlasé písně a doprovodí je jednoduchým rytmem; - chápe spojitost rytmu, řeči a hudby - zapíše základní prvky notového zápisu písně včetně složitějších rytmických útvarů; 	OSV (kooperace a kompetice)
Instrumentální činnosti HV-9-1-01 HV-9-1-03	☐ Instrumentace písně (doprovod písně) Notový zápis instrumentální skladby	<ul style="list-style-type: none"> - ☐ převede jednoduché rytmy do notového zápisu (2/4, 3/4 a 4/4 takt); - tvoří jednoduché doprovody k písním (sám i ve skupině) 	
Hudebně pohybové činnosti HV-9-1-01 HV-9-1-05	Taktování, dirigování jednoduchých skladeb Hudba a tělo	<ul style="list-style-type: none"> - ☐ rozpozná rytmus skladby – cítí těžké a lehké doby - rozpozná metrum, změnu dynamiky - doprovodí hudbu pohybovou kreací 	
Poslechové činnosti HV-9-1-06	Hudba jako komunikační nástroj (vyjádření myšlenek a pocitů) ☐ Výběr skladeb od známých interpretů z různých období ☐ Hudební formy – kánon, fuga, koncert ☐ Využití hudby (bojová píseň, oslavná p., a jiné náměty)	<ul style="list-style-type: none"> - poznává vliv hudby na sebe - vnímá výrazové prostředky hudby a zná jejich význam - ☐ pozná a popíše odlišnosti hudby chrámové, koncertní, hudby k tanci, k práci 	☐ MPV – Čj (dorozumivací prostředky a jejich vnímání)

<i>Téma</i>	<i>Učivo</i>	<i>Žák by (se/si) měl ...</i>	<i>průřezová témata, mezipředmětové vztahy a další poznámky</i>
Vokální činnosti HV-9-1-01 HV-9-1-02	Hlasová a rytmická cvičení ☐ Vícehlas ☐ Pěv lidových a umělých písní odpovídajících probíraným slohovým obdobím	- zpívá intonačně čistě a rytmicky přesně na základě svých individuálních schopností v jednohlase i vícehlase, zná způsoby nápravy hlasového fondu - ☐ dokáže ocenit kvalitní pěvecký projev druhého	
Instrumentální činnosti HV-9-1-01 HV-9-1-03	Instrumentace písně (doprovod písně spojený s improvizací) Akordy, akordické značky Notový zápis instrumentální skladby (rozšiřování znalostí)	- dle svých možností reprodukuje motivy a témata, tvoří jednoduché doprovody za pomoci hudebních nástrojů (doprovod písně) - vytvoří jednoduchý písňový motiv	
Hudebně pohybové činnosti HV-9-1-01 HV-9-1-05	Prolínají se do ostatních hudebních činností během roku ☐ vlastní pohybové ztvárnění skladby	- dle svých schopností předvede jednoduchý pohybový doprovod	

Téma	Učivo	Žák by (se/si) měl ...	průřezová témata, mezipředmětové vztahy a další poznámky
<p>Poslechové činnosti</p> <p>HV-9-1-06 HV-9-1-07</p>	<p>Přehled hudebních slohů artificiální hudby Postihování srovnávání charakteristických rozdílů různých hudebních slohů Původ hudby, pravěk a starověk Středověk – gregoriánský chorál, světská píseň Renesance – vícehlasé formy Baroko – opera, J. S. Bach, G. F. Händel Klasicismus – česká emigrace, 1. vídeňská škola Romantismus – národní školy (představitelé) Artificiální hudba 20. století</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uvede a rozpozná rozdíly mezi hudbou artificiální a nonartificiální - uvede nejznámější díla české a světové hudby - dokáže uvést autora a zařadit ho do správného časového období - přistupuje k dílu jako k logicky utvořenému celku - orientuje se v hudebních slozích a chápe jejich funkci v životě lidí a spojitost ke kulturním tradicím - vytváří si vlastní názory a preference 	<p>EGS (Evropa a svět nás zajímá)</p> <p>MUL (Kulturní diference)</p> <p>MPV – D (dějinné souvislosti se zaměřením na hudební kulturu - „dějiny hudby“)</p>

9. ročník

<i>Téma</i>	<i>Učivo</i>	<i>Žák by (se/si) měl ...</i>	<i>průřezová témata, mezipředmětové vztahy a další poznámky</i>
Vokální činnosti HV-9-1-01 HV-9-1-02	☐ hlasová a rytmická cvičení ☐ zpěv lidových i umělých písní se zaměřením na moderní hudbu	- při zpěvu dodržuje správné pěvecké návyky a uplatňuje je i v běžném životě	
Instrumentální činnosti HV-9-1-01 HV-9-1-03	☐ skupinová hra s dostupnými nástroji ☐ hudební software a využití počítače pro tvorbu hudby	- na základě svých schopností využívá hudebních nástrojů k doprovodu písní - dokáže spojit obrazovou a zvukovou stopu - dokáže základním způsobem zpracovat audiozáznam - seznámí se se základními notačními programy a dalšími způsoby záznamu hudby	MED (Stavba a tvorba mediálního sdělení) MPV – I (využití softwaru při zpracovávání dat se zaměřením na audio a video)
Hudebně pohybové činnosti HV-9-1-01 HV-9-1-05	☐ prolínají se do ostatních hudebních činností během roku ☐ vlastní ztvárnění znějící hudby	- na základě svých hudebních a pohybových schopností spojuje poslech s pohybovými (pantomima) nebo instrumentálními (improvizace) činnostmi	
Poslechové činnosti HV-9-1-01 HV-9-1-04 HV-9-1-06 HV-9-1-07	přehled hudebních stylů moderní hudby	- při poslechu využívá získané znalosti a zkušenosti k postžení hudebních výrazových prostředků - orientuje se v množství hudebních druhů a žánrů a hledá souvislosti s jinými druhy umění - na základě získaných znalostí zařadí slyšenou hudbu do hudebního stylu	☐ MPV – D (dějinné souvislosti se zaměřením na hudební kulturu - „dějiny hudby“)

